

THOMAS HOBBS

(1588-1679) Va conèixer Descartes i Galileu. La seva obra principal és el Leviathan.

ATAAC A LA METAFÍSICA TRADICIONAL. MATERIALISME

La metafísica tradicional impedeix la llibertat de consciència i la tolerància de les opinions. Aquesta idea està en sintonia amb el pensament cartesià. No podem classificar Hobbes com a cartesià, però es nota que són de la mateixa època.

Hobbes creu que la base de la pau social és el compliment estricte de la llei, sense permetre cap llibertat política en el sentit que entenem des d'una democràcia, com veurem posteriorment. Les accions humanes han de ser sempre conformes a la llei, però el pensament ha de ser lliure.

La filosofia natural (ciència) ha de servir per augmentar el poder de l'home sobre la naturalesa. La metafísica (filosofia primera) ha de proporcionar l'aparell conceptual de la filosofia natural.

La seva metafísica serà materialista. Tota la realitat és material. Si existeix alguna realitat incorpòria, nosaltres no la podem conèixer. Per exemple, quan parlem de Déu només podem aplicar-li conceptes negatius (infinit, immortal,...) o indefinits (bo, just, perfecte...)

Critica el "cogito" de Descartes. Descartes confon les essències i les propietats de les essències: que el pensar sigui una propietat de la meua essència no vol dir que jo sigui només pensament, malgrat que pugui definir el concepte d'ànima basant-me en aquesta única propietat. Si desmuntem aquest principi, tota la metafísica cartesiana queda sense fonament.

L'ÈTICA

Normalment entenem que l'ètica ens parla del que "hauria de ser", és a dir, dels "ideals", dels deures més que dels fets. En canvi, per a Hobbes l'ètica és el coneixement de la mentalitat, emocions i costums de l'home.

S'anomena bé allò que es desitja. S'anomena mal allò que s'odia. Les coses no es desitgen perquè són bones sinó que són bones perquè es desitgen. Bé i mal són relatius a les persones, temps i llocs.

No existeix un bé perfecte perquè l'home és insaciable.

LA POLÍTICA. EL CONTRACTE SOCIAL

Seguint la línia del pensament de Galileu pel que fa a la investigació científica, Hobbes volia construir una geometria política, una ciència política tant plena de necessitat científica com la geometria. Així, Hobbes ens diu:

"Si hom conegués les regles de les accions humanes amb una certesa igual a aquella amb què hom coneix les regles de les magnituds en geometria, l'ambició i l'avidesa serien impotents i la humanitat gaudiria d'un període de pau tant constant que sembla que ja no caldria lluitar sinó per raons de territori, és a dir, per la multiplicació del homes."

Això implica que les accions humanes no depenen d'unes voluntats individuals que s'autodeterminen i orienten lliurement i que, sumades, orienten la societat i la història. Ben al contrari, en la societat passa el mateix que en la naturalesa: unes lleis universals regulen o regeixen tots els moviments dels cossos. El coneixement de les lleis de la natura fa que la tècnica (el domini dels elements) prosperi. El coneixement de les lleis de la naturalesa humana ens permetrà desenvolupar una "tècnica del control social"

Les lleis bàsiques de la naturalesa humana són dues:

-Avidesa natural: Cada home pretén gaudir tot sol dels bens comuns. Tota associació neix de la necessitat recíproca o de la ambició. No és l'amor mutu sinó el temor recíproc el que consolida les societats.

-Raó natural: Cada home fuig de la mort violenta com el pitjor dels mals.

En l'estat de la naturalesa tots els homes són iguals. Per tant, tots tenen dret sobre tot i sobre tots. Això comporta la guerra de tots contra tots. **L'home és un llop per a l'home** ("homo homini lupus")

En estat natural no existeix la justícia. Per parlar de justícia ha d'aparèixer la **lleï**, que sorgeix d'un poder comú. La guerra de tots contra tots portaria a l'autodestrucció. Per això es produeix un pacte, un **contracte social**, que és el

fonament de la llei. Aquest pacte consisteix a renunciar a la llibertat individual i transferir-la a un **poder absolut**: un rei que representa la totalitat de l'Estat.

El rei no és cap mena de pare bondadós que estima els seus súbdits. El rei assegura pel terror que el pacte s'acompleixi i garanteix la pau interna i l'ajut mutu contra els enemics externs.

Hobbes és el defensor més típic de l'**absolutisme monàrquic**. L'Estat decideix el que està bé o malament. Els súbdits no s'hi poden oposar si no hi estan d'acord, en virtut del contracte social, segons el qual han renunciat a aquest dret. L'Estat no té obligacions; no està sotmès ni a les seves pròpies lleis. L'únic límit del poder de l'Estat és que no pot manar a un individu que s'autolesioni o s'acusi a si mateix d'un delictes, perquè aleshores no donaria cap garantia d'existència pacífica als súbdits, que és l'obligació que li correspon segons l'esmentat "contracte social".

L'estat que proposa Hobbes és un estat on es respecta la llibertat de pensament, però es rebutja totalment la possibilitat de la crítica i la polèmica política.